

SPIS RZECZY.
CZĘŚĆ URZĘDOWA. — Wiadomości urzędowe z Królestwa i Cesarstwa.
CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA. — Wiadomości zagraniczne.
 Wiadomości rozmaite.
 Wiadomości literackie.
 Jurisprudencja.
 Teatr.
 Kursa papierów publicznych i pieniędzy.
 Obwieszczenia.
RZECZY SPOŁECZNE. — X. O znaczeniu gminy, p. J. A. Mińszewskiego. (dok.)

CZĘŚĆ URZĘDOWA

UKAZ DO RADY ADMINISTRACYJNEJ NASZEGO KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Na prośbę o ulaskawienie, zaniechaną do Nas przez Marcina Thona, który za zabójstwo swej żony, rozmyślnie podpalenie zamieszkałego domu i bezślubne pożycie z kobietą, wyrokiem Sądu Kryminalnego Gubernji Warszawskiej w dniu 25 Stycznia (6 Lutego) 1861 r. zapadłym, przez Sąd Apelacyjny Królestwa Polskiego w d. 24 Czerwca (6 Lipca) tegoż roku i przez X Departament Rządzącego Senatu w d. 23 Lutego (7 Marca) 1862 r. zatwierdzonym, na pozabawienie wszelkich praw i zesłanie do robót ciężkich w kopalniach na czas nieograniczony, skazanym został: —
 wzięwszy na uwagę wnioski Komisji Rządowej Sprawiedliwości przedstawione NAM przez Jego CESARSKĄ WYSOKOŚĆ Namiestnika Naszego w Królestwie, —
 postanowiliśmy oświadczyć i niniejszem oświadczamy: że pomienionego Thona nie znajdujemy być godnym NASZEJ łaski MONARSZEJ.
 Wykonanie niniejszego Ukazu Naszego Komisji Rządowej Sprawiedliwości polecamy.
 (podpisano) „ALEXANDER.”
 przez CESARZA I KRÓLA.
 Minister Sekretarz Stanu
 (podpisano) J. Tymowski.
 w Carskim Sielu, d. 25 Września (7 Października) 1862 r.

Dla zadostę uczynienia art. 235 Ustawy o wychowaniu publicznem, według którego na wydziale filologiczno-historycznym Szkoły Głównej, ma mieć miejsce pomiędzy innymi, wykład porównawczy języków Słowiańskich, p. o. Dyrektora Głównego Wyznan Religijnych i Oświecenia Publicznego, znajdując koniecznym utworzenie przy pomienionym wydziale osobnych lektorów, po jednym dla każdego z główniejszych Słowiańskich języków, mianowicie: polskiego, rosyjskiego, czeskiego, serbskiego i staro-cerkiewnego, z obśadzeniem takowych katedr, o ile żyjących języków dotyczy, rodowitymi w każdym z nich filologami, uczelnii do Rady Administracyjnej wniosk: o powiększenie w myśl art. 385 powołanej Ustawy, liczby lektorów, jakie etat Szkoły Głównej do wykładu zachodnich nowożytnych języków oznaczył, 5-ma lektorami dla języków słowiańskich, z przeznaczeniem tym ostatnim, obok plac. rs. 600 rocznie, jeszcze po rs. 400 tytułem wynagrodzenia na mieszkanie.
 Rada Administracyjna znajdując wnioski p. o. Dyrektora Głównego Wyznan i Oświecenia zasługującymi na przyjęcie, takowe na mocy art. 385 Ustawy o Wychowaniu Publicznem zatwierdziła.

RZECZY SPOŁECZNE.

O znaczeniu Gminy.

(Dokończenie, obacz Nr. 235)

Organizacja i wszelkie reformy, wymagają przedewszystkiem postawienia wielkiego zamiaru, ztąd ogólnego systemu, a dopiero wszystkie cząstkowo wykonywane roboty, gdy będą odnoszone do głównego zadania, dadzą zamierzone korzyści. Nasza społeczność, ulegając mnożeniu prób organizacyjnych, mnożeniu reform politycznych i społecznych, poniosła wiele szkód, dla braku ogólnego zamiaru i ogólnego systemu w tych robotach organizacyjnych. Teoria zawsze napadała u nas stary porządek rzeczy zdobywco, narzucała się miejscowości bez uwzględnienia jej potrzeb, bez spytania się o jej dzieje, a ztąd wznuszała często zbyt lekkomyślnie stary porządek rzeczy, — ustanawiając zas nowy zupełnie, nie dawała mu ani wspólnego celu z ogólnem interesem społecznym, ani silnych podwalin na trwałość.

Zobaczmy jaką była i jak wyglądała nasza wiejska gmina, do czasu kiedy ustawodawstwo wcale się o nią nietroskało, — i co się z nią stało po zagarnięciu jej pod panowanie opiekuńczej teorii, przeistaczającej u nas wszystko, niby to na korzyść społecznego organizmu.

Wioska staropolska była w sobie całem osobnem i zaakrogowanym państwem, była całą i doskonale związaną społecznością. Miała ona w swojej budowie i politycznej i społecznej porządek architektoniczny, swój własny, polski, mało podobny do gminy innych niesłowiańskich narodów.

Z upoważnienia Rady Administracyjnej, Komisja Rządowa Wyznan i Oświecenia powołała na lektora języka czeskiego przy Szkole Głównej w Warszawie p. Kwęta, Dra filozofji; autora staro-czeskiej gramatyki, oraz wielu rozpraw filozoficznych i filologicznych.

Komisja Rządowa Wyznan i Oświecenia, mianowała p. Juliana Kolkowskiego, tłumacza Kroniki Nestora na język polski, lektorem przy Szkole Głównej w Warszawie, do wykładu zabytków tak cyryliczkich jak i glagolickich języka staro-cerkiewnego, oraz Kronik Kijowskich, Nowogrodzkich, Pskowskich, Połockich i innych pod względem lingwistycznym.

Z Petersburga, 5 Października.

ZASADNICZA USTAWA REORGANIZACJI WYDZIAŁU SĄDOWEGO W ROSJI.

Część pierwsza.

ORGANIZACJA SĄDOWA.

(Dalszy ciąg).

IV. O asesorach przysięgłych.

27. Dodawani do składu władz sądowych asesorowie przysięgli, wyznaczeni być mają z pośród obywateli miejscowych wszystkich stanów.
 28. Warunki jakie łącząć w sobie powinny osoby mające być zapisane do list przysięgłych, lub też przyimoty określające uzdolnienie ich do urzędu przysięgłych, oznaczone są stanowco prawem.
 29. Warunki te powinny być niezawisłe od ogólnych przepisów o wyborach. Mogą one być zewnętrzne, jako to: pewien wiek (od 25 do 70 lat), zamieszkanie przez pewien przeciąg czasu w tym okręgu, w którym przysięgli są zwolniani, posiadanie majątku bądź nieruchomości bądź ruchomego i t. p., oraz wewnętrzne, mianowicie: cechy pewnego stopnia wykształcenia, zyskane zaufanie, nieskazalność pod względem moralnym i t. p.
 30. W niektórych wypadkach, stosownie do okoliczności miejscowych, mogą być przepisane ściślejsze do wyboru przysięgłych warunki.
 31. Obok tego, w prawie mają być wyszczególnione i ujemne przywary, czyli przeszkody do pełnienia obowiązków przysięgłego. W ten sposób nie kwalifikują się do umieszczenia na liście przysięgłych: osoby które były karane sądownie, lub uznane za niezastępowane na ogólne zaufanie, lub też zajmujące posady niezgodne z pełnieniem obowiązków przysięgłego i t. p., chociażby odpowiadały wszystkim przez prawo wymagany warunkom.
 32. Listy osób, z pośród których wybierani być mają przysięgli na każdy okres posiedzeń, mają być ogólne i kolejne.
 33. Listy ogólne wszystkich bez wyjątku osób, łączących w sobie przyimoty zewnętrzne, określające, na mocy samego prawa, uzdolnienie na przysięgłego, mają być układane dla każdego okręgu oddzielnie i przedstawianiu gubernatorowi.
 34. Do list tych zapisują się wszyscy niżej poszczególnieni każdego okręgu obywatele, jeżeli takowi łączą w sobie wszystkie prawem wymagane warunki: 1) honorowi sędziowie pokoja; 2) szlachta dziedziczna i osobista, a z liczby tej tak ci którzy nie pozostają w służbie lub wzięli z takiej dymisję, jak i ci którzy zostają w służbie rządowej lub publicznej, jeżeli wszakże obowiązki które pełnią nie przeszkadzają im wydaleć się chociażby na krótki czas; 3) poczciwi obywatele, kupcy, artyści, rzemieślnicy, osoby innych stanów i w ogóle obywatele miejscy, oraz osoby, sprawujące urzędy publiczne w mieście, z wyjątkiem głowy miejskiego; 4) włościanie wybrani na sędziów kolejnych do sądów gminnych oraz na biegłych do urzędów gminnych i równych im sądów wiejskich, oraz wło-

ścianie którzy sprawowali obowiązki starszych w gminie i pozostawali bez skazy w tych obowiązkach przez cały czas przepisany, lub też którzy pełnili obowiązki starostów cerkiewnych.
 35. Po otrzymaniu ogólnych list przysięgłych, gubernator sprawdza, czy przy ułożeniu takowych zachowane zostały wszystkie prawem przepisane warunki, a po wykreśleniu osób bezzasadnie tam zapisanych, posyła poprawione na tej zasadzie listy, celem podania ich do wiadomości powszechnej, do osobnych komisji miejscowych, których skład ma być prawem przepisany.
 36. Po upływie, od dnia ogłoszenia list, prawem określonego czasu, wyż wspomniane komisje miejscowe układają kolejne listy przysięgłych, przyczem wybierają z list ogólnych te osoby, które mają brać udział, w charakterze przysięgłych, w posiedzeniach perjodycznych sądu przez pewien oznaczony przeciąg czasu.
 37. Każdy asesor przysięgły może być powoływany na posiedzenie tylko jeden raz do roku. Wyjątki z tego prawidła pozwalają się jedynie w razie braku w okręgu osób mających pełnić obowiązki asesorów przysięgłych.
 38. Za niezgłoszenie się na wezwanie na posiedzenie bez wykazania prawem oznaczonych powodów, sąd powołujący asesorów przysięgłych pojęcia niezgłaszających się do odpowiedzialności, którą prawo ma oznaczyć. Odpowiedzialność ta zwiększa się w razie powtórnego niezgłoszenia się.

V. O izbach sądowych.

39. Izba sądowa dzieli się na departamenty. Każdy departament składa się z prezesa i członków mianowanych, na przedstawienie ministra sprawiedliwości, przez NAJJAŚNIEJSZEGO PANA. Liczbę członków oznaczają etaty.
 40. Komplet każdego z departamentów izby, do sądzienia spraw, powinien składać się nie mniej, jak z trzech członków.
 41. W ogólnem zgromadzeniu wszystkich departamentów, przysięga jeden z prezesów departamentów, wyznaczony przez NAJJAŚNIEJSZEGO PANA. Prezes ten nazywa się starszym.

VI. O rządzącym senacie.

42. Senat rządzący, w charakterze najwyższego sądu kasacyjnego, dzieli się na departamenty, z których każdy zawiaduje oznaczonymi przedmiotami wydziału sądowego. Z tych departamentów, w przepisanych prawem wypadkach, tworzy się ogólne zgromadzenie.
 Uwaga 1. Pierwszy i graniczny departament rządzącego senatu, oraz departament heroldji, pozostają na dawnych zasadach.
 Uwaga 2. Do czasu urzędzenia izb sądowych na zatwierdzonych tu zasadach, pozostają i sądowe departamenty senatu.

43. W każdym kasacyjnym departamencie rządzącego senatu, znajduje się oddzielną przewodniczącą i oznaczona etatem liczba senatorów.
 44. Komplet kasacyjnych departamentów rządzącego senatu, dla sądzienia spraw, powinien składać się niemniej jak z trzech senatorów.
 45. W ogólnem zebraniu kasacyjnych departamentów senatu, przysięga oddzielnie przewodniczący.
 46. Przewodniczącą w ogólnem zebraniu kasacyjnych departamentów, przewodniczącą w tych departamentach i ich senatorowie, mianowani są przez imienne NAJWYŻSZE ukazy.

VII. O prokuratorach.

47. Przy każdym sądzie okręgowym i przy każdej izbie sądujcej znajduje się oddzielny prokurator. Przy prokuratorach sądów okręgowych i izb sądowych znajdują się towarzysze.
 48. Prokuratorowie sądów okręgowych i izb sądujczych zatwierdzają się przez ministra sprawiedliwości, na przedstawienie prokuratora izby sądujcej; prokuratorów izb sądowych i ich towarzyszy, mianuje NAJJAŚNIEJSZY PAN na przedstawienie ministra sprawiedliwości.
 49. Przy każdym departamencie kasacyjnym senatu, i przy ogólnem ich zebraniu znajdują się naczelni prokuratorowie, mianowani, na przedstawienie ministra sprawiedliwości, przez imienne NAJWYŻSZE ukazy.
 50. W prokuratorckim nadzorze niżsi urzędnicy działają pod kierunkiem wyższych a najwyższy nadzór nad wszystkimi prokuratorami i naczelnymi prokuratorami, znajduje się w ręku ministra sprawiedliwości, jako generalnego prokuratora.
 51. Obowiązki prokuratorów głównie są: 1) nadzór aby prawo jednako i ściśle było stosowane; 2) ujawnienie i dochodzenie spraw w sądzie co do każdego naruszenia porządku prawnego i żądanie wydania rozporządzeń dla przywrócenia tegoż; i 3) przedstawianie sądowi przygotowawczych wniosków, w wypadkach, oznaczonych w ustawach cywilnego i karnego postępowania.
 52. Jeżeli prokurator sądu okręgowego dostrzeże, iż przy sądzieniu spraw przez sąd, okaże się niedostateczność prawa i uzna za konieczne wywołać kwestję prawną, to donosi o tem prokuratorowi izby sądujcej, od którego zależy przedstawienie wywołanej kwestji prawnej do decyzji ministra sprawiedliwości.
 VIII. O kancelarjach władz sądowych.
 53. Kancelarje zjazdów sędziów pokoju, sądów okręgowych, i izb sądowych składają, się z sekretarzy i ich pomocników.
 54. Sekretarze i pomocnicy sekretarzy zjazdów sędziów pokoju, sądu okręgowego i izb sądowych, wybierani są przez prezydujących tych władz, i zatwierdzani przez nich po należytnym egzaminie.
 55. Kancelarje kasacyjnych departamentów senatu składają się z naczelnych sekretarzy i pomocników naczelnych sekretarzy; pierwszych zatwierdza minister sprawiedliwości, a ostatnich ich właścici naczelnymi prokuratorami.
 56. Na najwięksi pisarzy we wszystkich władzach sądowych i na wydatki kancelaryjne, przeznaczają się osobne sumy.
 (d. c. n.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ogólne Sprawozdanie.

Nominacja p. Malaret na posła francuzkiego w Brukseli, kiedy stronnictwo przychylne utrzymaniu świeckiej władzy, pragnęło mieć na tej posadzie p. Montessuy, który podał się do dymisji zaraz po bitwie pod Castelfidardo i wcielenu legacji do państwa włoskiego, pogłoski, iż p. Mossburg dzieliący przekonanie p. Montessuy, nie będzie mianowany pierwszym sekretarzem poselstwa w Rzymie, i że zamiar wysłania z nadzwyczajną misją do Rzymu p. Bourquency został porzucony, wszystko to według złańia korespondentów francuzkich wnieść pozwala, że Cesarz Napoleon, który przez usunięcie pp. Thouvenela, Lavaletta i Benedetiego dał dowód przychylności dla Stolicy Apostolskiej, pragnie zachowywać równowagę i nie okazywać się stanowczo nieprzyjazzym dla Włoch.
 Niektórzy zaś korespondenci dodają, iż Cesarz Napoleon przekonany jest o potrzebie załatwienia stanowco kwestji rzymskiej, że do tego powołał nowych ludzi, lecz że w razie niepowodzenia układów we Stolicą rzymską cofnie swe wojska z Rzymu na wiosnę.
 La France utrzymuje, że teraz proponuje pojednawcze będą stawiane nie dworom papieżkiemu, lecz gabinetowi turyńskiemu.
 W Rzymie mówią o zajęciu miejsca kardynała Antonellogo przez M-ra Bertani.
 W Turynie utrzymują, że ponieważ generał Durando nie bierze dymisji, gabinet będzie się trzymał polityki wskazanej w okólniku tego ministra. Parlament będzie zwolniony

w połowie listopada, to jest kiedy p. Ratazzi pozna już inst rukeje udzielone nowemu posłowi francuzkiemu przy dworze turyńskim. Gdyby parlament okazał się przeciwnym polityce p. Ratazzego, ten ostatni zamierza go rozwiązać, nie chce bowiem teraz opuścić władzy. W Turynie krąży pogłoski, że przed zwołaniem parlamentu zajdą zmiany w gabinetcie. Według wiadomości podanych przez Wiener Zeitung, wieści jakoby p. Massimo d'Azeglio powierzono utworzenie gabinetu, równie jakoby p. Desambrois miał być mianowany posłem włoskim w Paryżu, są bezzasadne.
 W raniu Garibalduo nakoniec znalaziono kulę i spodziewają się, iż będzie można ją wydobyć.
 Jeden z poważniejszych wiedeńskich dzienników Ost Deutsche Post dowodzi, że bierne stanowisko Austrii względem Włoch, zmuszając ją do trzymania znacznej siły zbrojnej na granicy, jest bardzo szkodliwe. Jedynym środkiem do wyjścia z takiego położenia, podług niego jest uregulowanie sprawy włoskiej na kongresie.
 Jedna z korespondencji berlińskich zapewnia, iż usiłowano polepszyć stosunki pomiędzy Austrią i Prusami, lecz usiłowania te pozostały bezskuteczne.
 W Berlinie krąży pogłoski o uzupełnieniu gabinetu w ten sposób, iż p. Jagow obejmie wydział rolnictwa, a p. Kleist-Retzow zostanie ministrem spraw wewnętrznych. Król w odpowiedzi licznym deputacjom składającym adres, kilkakrotnie wspomina, iż projekt reorganizacji wojska, własnem jego jest dziełem i że przeprowadzi takową przy pomocy zapewnionych mu przez prawo środków.
 W gabinecie londyńskim zaczyna się okazywać rozdział co do kwestji amerykańskiej. P. Gladstone publicznie przemawia za uznaniem Stanów skonfederowanych, kiedy p. Lewis w przeciwnym zupełnie odzywa się duchu.
 (And. b., Patr., W. Z., Schl. Z.)

Anglja.

Londyn, 20 Października. Z powodu ostatnich wiadomości z Ameryki, Times powiada: „Poklamacja Lincolna zwiększyła rozdwojenie pomiędzy stronnictwami stanów północnych i uczyniła walki stronicze bardziej jeszcze zawziętymi. Proklamacja ta miała być właściwie bronią do posługiwania się przy przyszłych wyborach. Walka wyborcza rozpoczęła się z początkiem roku przyszłego, a proklamacja frakcji obolionowej, należącej do stronnictwa stojącego u steru rządu, jest nowym dowodem owej zawsze w pogotowiu będącej taktyki, za pomocą której, w razie potrzeby, głoszona bywa niezbędność wojny z Anglią. Na północy polityka rządu wywołała niesnaski w szeregach wojska nad Potomakiem stojącego, tak iż jen. Mac Clellan widział się zmuszonym do położenia w swoim obozie końca rozprawom zapomoć osobnego rozkazu dziennego. Zdaje się, że abolicjonści żywią obawę, iż proklamacja sama przez się nie jest dostateczną, p. Sumner bowiem, w mowie mianej w Bostonie, powiada, że „grzmoty i pioruny powinny rozlegać się zarówno w gabinecie, jak i na placu bitwy.” Nie możemy pojąć, co p. Lincoln może więcej jeszcze uczynić dla przyswojenia sobie krańcowej polityki, którą armja ma popierać. Abolicjonści stanów Nowej-Anglii utrzymywali przed niedawnym czasem, że w razie ogłoszenia przez prezydenta oświadczenia podobnego do obecnego, 300,000 ludzi wyruszy niezwłocznie dla wzięcia udziału w wojnie przeciw Poludniowi. W chwili atoli gdy pan Sumner miał swoją mowę, Massachusetts za legal jeszcze w poborze w wysokości 19,000 ludzi. W stanie Nowy-Jork, na który usi-

jęgo zamożność. Okrutny pan nie mógł też być zamożnym, bo tyranizowany lud uciekał od niego potajemnie; a pomimo prawnych zakazów, wzburmiających przyjmowania i zatrzymywania cudzych poddańców, to przecież, gdy robotnik pomażał drobek szlachacki, każdy dziedzic rad przyjmował potajemnie chroniących się do niego zbiegów i na pustych ziemiach osadzał. Mimo wyjątkowych nadużyć, w ogóle, szlachcie ówczesny był religijny i sprawiedliwy, a gdy razem o własne dobro musiał być troskliwym, sprawował raczej ojcowskie rządy w swojej majętności.

Dziedzic posiadał obszerne lany, które dlań uprawiali włościanie poddani, czyniąc powinność z wydzielonych im osad na utrzymanie. Ten wielki folwark dziedzica był zarazem główną spizarnią wioski, z której szła zapomoga na podupadających, albo chleb w głodnym przedwoku. Z tych obszarów, dziedzic wydziałał osady na pomagające się gniazda pracowitej ludności.

Po wielkiej zamożności dziedzicowskiego dworu, szły role kmieci. Były to lany obszerne, często po kilka włók wynoszące, na których kmieć pracował z rodziną i czeladką liczną, dawał po kilka lub kilkadziesiąt zagonów na przysiewki tym, którzy nie posiadali roli. W czasie nieurodzaju powszechnego, lub głodnego przedwoku, zamożny kmieć miał zawsze czem podzielić się z ubóstwem, nie brakło mu chleba dla czeladki, przytulił do siebie kalekę i sierotę. Kmiecia osada była gniazdem nocem, w którym wychowywały się i urabiali nowe czynniki do pracy, pozwałała już oświecać się kmieciowi, i robiła go pośrednikiem pomiędzy panem a ubogą rzeszą wioskową.

Za kmieciami stali półrolnicy. Ci mieli już tylko połowę tego co kmiecie i polowali też kmieciom powinności odbywali do dworu.

I oni wszelako, na znacznej przestrzeni posiadanej gruntu nie wystarczali sami sobie z rodzinami, musieli utrzymywać czeladź, tak do odbywania powinności dworskich, jakoteż i do obrabiania ról półrolniczych. To była druga warstwa zamożności włościańskiej; a jeszcze i ten półrolnik formował gniazdo silne, które przytulało do siebie mizeraków.

Po półrolnikach szli zagrodnicy, którzy mieli już tylko po kilka morgów ornego gruntu, ci zaś i do obrabiania swojej roli i do wypelniania powinności względem dworu, nie potrzebowali, ani też mieli fundusze, na utrzymywanie czeladzi najmniejszej. Zagrodnicza rodzina, już tylko wystarczała sama sobie.

Potem byli ogrodnicy, którzy oprócz chaty i otaczającego ją ogrodu, nie mieli innego uposadzenia ziemi. I ci wszelako byli jeszcze ludnością stałą, opartą na chacie i ogrodzie. Tacy szukali pracy po za domem, pomagali im kmieci i półrolnicze osady, potrzebujące najmniejszego robotnika. Ogrodnicy przysiewali się na gospodarskich rolach, a często dostawali z łaski dworu jakieś kawalki ziemi na czasowe uposadzenie. Ogrodnik taki najmniejszej posiadał jakieś rzemiosło, był stelmachem, kolodziejem, bednarzem, garncearzem, garbarzem, krawcem, szewcem lub kowalem. Bo każda wioska potrzebowała takich rzemieślników, a ludność nie osiadała na roli, często z tej rzemieślniczej pracy do wielkiej przychodziła zamożność, — bo rzemieślnik wioskowy był każdemu potrzebnym.

Nareszcie w uwarstwowaniu społeczności włościańskiej, spotykamy jeszcze komornika, który w cudzej miejszkał chacie, bądź dworskiej, bądź kmieci, mając przyklepioną izdebkę swoją do tego mocnego gniazda, z którego czerpał środki do życia, zarabiając je pracą. Kończyła szereg czeladź służebna, będąca we wsi ludnością przepływającą od chaty do chaty, gdzie znajdowała utrzymanie.

W tem ustopniowaniu zamożności włościan, była wielka mądrość. Wioska przedstawiała niby państwko małe, z dobrym porządkiem politycznym, gdzie stopniowało się znaczenie obywateli, dysponujących pracą. Wioska była sama w sobie społecznością, posiadającą silny organizm. W ustopniowaniu zamożności jej obywateli, była przygotowana droga do przepływania świata. W osadach kmieciom były obronne zamki przeciw nędzy wioski, a znaczenie zamożnego kmiecia w gromadzie poddańców, było wielkie; — raz, że kmiecie formowali starszszynę, dającą opiekę młodszym braciom, dla tego używali władzy patriarchalnej; — a potem, że dziedzic, w interesie własnym, musiał mieć dla kmieci wyższe względy, bo oni posiadali środki do obronienia się przeciw niesprawiedliwości, przy większem oświeceniu się, znając przysługujące im prawo publiczne. Ich tedy pośrednictwo miało we dworze znaczenie, bo kmieć oprócz prawa i sądów miał w pobliżu inny jeszcze, a potężny na owe czasy trybunał, do którego się uciekał w niebezpieczeństwie; tym trybunałem był Kościół. Często bardzo kapłani utrzymywali na wodzy namiętności dziedzic, który lękał się odpowiedzialności przed Bogiem, a lękał się zarazem opinii współobywateli, których większość zawsze była moralną i brzydziła się uciskiem i niesprawiedliwością. Zdarzało się, że zły pan, po bezskutecznej wstawianiu się proboszcza, został upomniany w kościele z ambony; zdarzało się i to, że okrutnika odepchnięto od społeczeństwa wierznych, a dziedzic obarczony klątwą kościelną, stracił władzę nad poddańcami i majętność jego upadła pozbawiona robotnika. Wykłętego dziedzica, włościanin miał prawo opuścić i szukać sobie pomieszczenia, gdzie mu się podobało. Z czasem osłabły poczki kościoła, gdy podupadła wiara; wszelako interes własnego dobra, ograniczał władzę ab-

łowania rządu związkowego skierowane były ze szczególną siłą, kontyngens poboru miał wynosić 40,000 ludzi; konskrypcja atoli została na teraz wstrzymana, dla powodów dotąd dokładnie niezanych, lecz prawdopodobnie dla tego, ażeby mieć tam przy wyborach więcej głosów. W stanie Maure przyjął do poboru jedynie nominalnie, t. j. powiedziano popisowemu, że powinni oświadczyć, iż są ochotnikami, za co wypłacane im jest zwykłe porękanie. Dotychczasowe atoli oznaki nie służą dowodom, iżby proklamacja wzmożła ducha wojowniczego; przeciwnie nie brak dowodów, że takowa wywołała nieprzyjazne jej rozprawy.

Austria.

Wiedeń, 22 Października. Na wczorajszym posiedzeniu izby deputowanych roztrząsany był znów art. V noweli karnej, od którego los nowego prawa drukowego zależy. Deputowani Mühlfeld, Waser i Kuranda przemawiali za, a deputowani Wieser i Herbst przeciw przyjęciu artykułu w tej formie, jaka nadana mu została w mieszanję obu izb komisji. Głosowanie w tym względzie odłożone zostało do dnia dzisiejszego. W kwestji tej izba deputowanych robi ustępstwa, życząc sobie bowiem ażeby nowe prawo drukowe zostało jak najrychlej w wykonanie wprowadzone. *Presse* wiedeńska nie wróży z tego powodu, iżby nowe prawo odpowiedziało oczekiwaniom ogółu.

"Klub finansowy" izby deputowanych został już w Wiedniu ukonstytuowany. Przy roztrząsaniu obecnie kwestji finansowych, wywrze on niezawodnie wpływ przeważny, na wczorajszym bowiem zebraniu tego klubu postanowiono jednomyślnie, że mniejszość związana jest uchwałami większości. Ponieważ klub liczy już obecnie przeszło 60 członków, przeto może zawsze przeważać w izbie deputowanych szalę na swą stronę, gdyż w izbie tej zasiada zwykle najwyżej 110 członków. Dla dania wyobrażenia o stanowisku, jakie klub pomieniomy zajęć zamierza, dość przytoczyć te okoliczności, że postanowił wczoraj utrzymać wszystkie porobione dotąd w budżecie na r. 1862 wykreślenia, bez względu na to co izba panówowie, oraz nie dozwolić na żadne przeniesienie kredytów, i narzeczcie trzymać się tychże zasad przy uchwałach dotyczących budżetu na r. 1863. Do liczby członków klubu należą między innymi deputowani: Tszabusznig, Kinski, Tszek, Litwinowicz, Herbst, Schindler, Giskra, Skene, Wieser, Wohlwend, Lapenna, van der Stens, Oberleitner, Bendella, Brenta, Kuziemski, Daubek i t. d.

Francja.

Paryż, 20 Października. Okólnik p. Drouin de Lhuys, zgodnicie z podaną przez *Patrie* wiadomością, wczoraj został wysłany do francuzkich agentów dyplomatycznych za granicą, a dziś ogłoszony w *Monitorze*. Stronicy zjednoczeni Włoch zwracają uwagę, że jakkolwiek okólnik ten nie wspomina nic o jednoci włoskiej, wszakże nowy minister odwołuje się do listu Cesarza do p. Thouvenela z 20 Maja, który to list wyraźnie uświęcał zasadę jednoci. Zresztą trudno zasadzać najmniejsze pomysły nadzieje, na akcie według którego, najwyższą sztuką dyplomatyczną byłoby, już nie ukrywanie swej myśli, ale zupełne wstrzymanie się od jej wyjaśnienia. Pan Drouin de Lhuys oświadcza, że poświęci się pracy pojednania. A tymczasem nowe trudności pogorszą położenie, jeżeli jest prawdziwą wiadomością podaną przez dziennik wiedeński, że rządy wstąpiły do Turyn, to poprzednio, rozpoczęcie układów w dwór rzymski czynił zależnym, od zwrócenia mu oderwanych prowincji.

W takim stanie rzeczy może stosowniejszym byłoby oświadczenie kategoryczne, że będzie utrzymany *status quo* bez zamiaru prowadzenia układów, których rezultat napród jest wiadomy. Można zrozumieć, iż p. Drouin de Luys potrzebuje, jak się sam wyraził, nie poddać się zwycięstwu i zachować największą cierpliwość w obec zadania, którego rozwiązanie jest materialnie niemożliwe. Pan Drouin de Lhuys, którego o brak zdolności

nikt nie może posądzać, zapewne znajdzie sposobność okazania ich w innych kwestjach polityki zagranicznej, kiedy stan kwestji rzymskiej zmusi do bezczynności w tym względzie.

P. Lavalette jak zapewniają, popadł w stanowczą niechęć, nie tylko z powodu jego stanowiska w kwestjach politycznych, lecz także z powodu postępowania w życiu prywatnym nie odznaczającego się należytym uszanowaniem dla kardynałów. Złaje się zatem, że dyplomata ten nie będzie wysłany do Londynu, choćby p. Flahaut wziął dymisję; p. Benedetti zaś ma podobno wkrótce otrzymać posadę. Wiadomości jakoby p. Bourquey miał być wysłany do Rzymu dla utworzenia drogi do układów, nie bardzo zdyskuje wiarę.

Dziś mówiono, że pp. Fould i Rouher powtórnie podali się do dymisji. Lecz i temu nie bardzo wierzą; zdaje się wszakże, iż przesilenie ministerjalne nie jest jeszcze ukończonym w Paryżu, a na poparcie tego twierdzenia dodają, że Cesarz nie przeniesie się z Saint-Cloud do Compiègne, pomiędzy 20 a 25 m. b. m., jak zapewniają, lecz dopiero w pierwszych dniach przyszłego miesiąca.

Cesarz stosownie do danej obietnicy panu Rotszyldowi, w końcu tego tygodnia na pojechać na polowanie w jego lasach, należących do zamku Ferrière. P. Fould i p. Drouin de Lhuys otrzymali zaproszenie na to polowanie. Uczta, którą przy tej sposobności wyprawi p. Rotszyld w swym zamku, przez nieogó przed niedawnym czasem zbudowanym będzie kosztować 300,000 fr. Jednocześnie przeznaczy on dla ubogich Paryża 30,000 fr. i dla załogi miasteczka Ferrière 10,000 fr.

Książę Napoleon spodziewany jest w Paryżu jutro lub pojutrze. Książę Metternich, o którego rychłym powrocie donosili niektórzy dzienniki, jak zapewnia *Patrie*, przybędzie do Paryża dopiero w pierwszych dniach listopada. *Opinion nationale* utrzymuje, że wiadomość podana przez niektóre dzienniki, jakoby p. Drouin de Lhuys wkrótce miał przelać gabinetowi turyńskiemu nowe projekty, mające na celu pojednanie rządu włoskiego z dworem rzymskim, są bezzasadne. Dziennik ten dodaje, że nowy minister spraw zagranicznych nie przesłał żadnej propozycji do Turynu, przed zgromadzeniem się tam parlamentu, co ma bardzo wkrótce nastąpić.

Włochy.

Turyń, 18 Października. Kiedy margr. Pepoli przez depeszę telegraficzną został powołany do Szawajcarii, tymczasem i p. Matteuci wrócił do Turynu z Florencji, i tym sposobem na zapowiedzianą na jutro ważną radzie gabinetowej będą się znajdować wszyscy ministrowie. Iżliże teraz o stanowcze postępowanie co do zwolnienia parlamentu, ponieważ na wczorajszym nadzwyczajnym posiedzeniu rady ministerjalnej postanowiono, iż gabinet w obecnym jego składzie stanie przed izbami. Izba ma być stan rzeczy dokładnie przedstawiony i wszystkie dotyczące kwestji rzymskiej korespondencje złożone; gabinet zaś będzie oczekiwał ich decyzji. W skutku tego, bardzo jest prawdopodobnym, iż p. La Farina, którego nowa broszura wielkie ma powodzenie, wejdzie do gabinetu. Dzienniki przybrały względem Francji bardzo niezależne stanowisko; *Italia fara da se* stało się znów ich ogólnym hasłem. Ciadli przybył do Turynu, ale wcale nie w charakterze kandydata na ministra.

Dziennik *Italia* z wiarogodnych źródeł podaje wiadomości o stanie zdrowia Garibaldeg, wcale nie tak optymistyczne, jak buletyn lekarskie. Dzisiejszy numer tego dziennika powiada, że przedłużanie się kuracji, niedobry pozor rany i upadek sił chorego, słusne budzą obawy. Wątpliwość, czy kula została w ranie, dotąd nie jest jeszcze usunięta; ropa wydziela się w małej ilości, twierdzenie dochodzi już do kolana; dziennik ten dodaje, że należałoby użyć silniejszych środków, niż samo bandażowanie. *Patrie* donosi, że podagra utrzymuje nabrzmienie nogi i opóźnia wyleczenie. W Varignano ciągle wielu przebywa cudzoziemców. Teraz przybyli tam deputowani Nicotera, Missori i Miceli; Mordini zaś i Fabricei dziś byli oczekiwani.

Z Lizbony doniesiono, że d. 16 m. wczorajem, kiedy Król i Królowa mieli udeśnić do teatru, stojąca w przystani eskadra włoska

dała przedstawienie bitwy morskiej, które trwało około półgodziny i zakończone zostało przez pyszną iluminację.

WIADOMOŚCI TELEGRAFICZNE.

Stokholm, 23 Października. Mowa tronowa miana przy dzisiejszym otwarciu posiedzeń sejmowych, oświadcza między innymi, że potrzebnym jest przekształcenie reprezentacji, a chwila do tego jest teraz stosowna. Nader wielki rozwój sił wojennych w państwach zagranicznych, wymaga że strony Szwecji wielkich ofiar. — Dalej mowa tronowa przyrzeka przysposobienie projektu do prawa dotyczącego ogólnych zgromadzeń kościelnych, i nowego prawa kryminalnego i morskiego, i wyraża zadowolenie z tworzenia się oddziałów ochotników strzeleckich.

Berlin, 23 Października. Według *Kreuzzeitung* Król przyjmując onegdaj deputację z Demin i z innych miejscowości, między innymi wyrzekł: „Bolesnem jest dla monarchji, gdy jego najlepsze chęci nie są uznane lub źle pojęte, jak tego wielokrotnie w ostatnich czasie doświadczyłem. Organizacja wojskowa jest moim własnym dziełem i moją chlubą; nie jest to projekt, ani Bonina, ani Roona, ale mój własny, nad którym pracowałem według mego doświadczenia i sumiennego przekonania. Przy projekcie tym obstatuje niezachowanie; i przeprowadzę organizację z całą energją, gdyż wiem, że jest odpowiednią wymaganom czasu. Rozszerzona pogłoska, jakoby zamierzano przekroczyć zaprzysiężoną konstytucję jest oszczerstwem. Opieram się stałe na moim programie z r. 1858, ułożonym według mego sumienia; wykład zaś tego programu do tego tylko należy, czy go ułożyć.”

Berlin, 22 Października. *Berliner Börsen-Zeitung* donosi, iż słyhać, że deputowany prokurator Opperman został wczoraj w urzędowaniu zawieszony. W publiczności wnoszą żąd, że rząd zamierza przedsięwziąć kroki przeciw tym członkom izby deputowanych, którzy lubo urzędnicy nie popierali zamiarów rządowych. — Wybory pierwszego okręgu wyborczego berlińskiego ułożyli dziś wczorajem jednogłośnie i podpisali adres do izby deputowanych.

Marsylja, 21 Października. Pogłosce, jakoby p. La Farina miał wkrótce wstąpić do gabinetu, zaprzecza dziennik *Espero*, organ stowarzyszenia narodowego, którego prezesem jest p. La Farina. — Papięz powrócił d. 18 b. m. do Rzymu. Jen. Giraudon wraca do Francji; książę Montebello zostanie w Rzymie; cofnął on swoje żądanie, aby przysposobiono nowe mieszkania dla wojsk francuzkich. — Biskup Cenatiempo, który był uwięziony w Neapolu, uciekł, skryty w koszu. Nadzorca więzienia zeznał, że mu był przy ucieczce pomocnym. Ponieważ okręt angielski nie chciał przyjąć zbiegłego więźnia, znajduje się on zatem jeszcze w Neapolu. W biurze redakcji dziennika *Novade* odbywały się z tego powodu poszukiwania.

Madryt, 21 Października. Depesze urzędowe gabinetu paryżkiego zapewniają, że pogłoska, jakoby Francja zamierzała zamienić Meksyk na osadę francuzką, jest bezzasadną.

Hermansland, 21 Października. Według wiadomości nadesłanej tu z Wiednia, spodziewają się odpowiedzi na przedstawienie saskiego uniwersytetu narodowego jeszcze w ciągu tego miesiąca. Odpowiedź ta będzie podobno stanowczo pomyślną.

Turyń, 21 Października. *Discussione* donosi, że Król będzie przyjmował pojutrze deputację rzymską, składającą podarunek słubny dla Królowej portugalskiej.

Paryż, 23 Października. Hrabia Rayneval został mianowany pierwszym sekretarzem poselstwa francuzkiego w Berlinie.

Londyn, 22 Października. Wiadomości z Nowego-Jorku pod datą 11 b. m. parostatkiem *Anglo-Saxon*, donoszą, że główna kwetera jen. Mac Clellana znajduje się na teraz w Harpers-Ferry. Skonfederowani postępują w kierunku miasta Gettysburg w Pensylwanji, celem zajęcia tam mostu drogi żelaznej, i zapobieżenia w ten sposób zbliżeniu się Mac Clellana. Jen. Buell donosi w swem sprawozdaniu urzędowem o bitwie pod Perrysville, że skonfederowani zostali odparci, otrzymaw-

szy poprzednio chwilową przewagę na lewym skrzydle. Oddział główny cofnął się do Harrodsburg. Bitwa ta miała miejsce nie 9-go, lecz 8-go b. m. i trwała cały dzień.

Belgrad, 22 Października. Wczoraj wyszedł ostatni transport turecki do Widyna. Turcy z Sokola nie chcą się zastosować do rozkazu opuszczenia tego miasta.

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

— Do południa niebo wczoraj było zupełnie pogodne, po południu na pół pogodnie, wieczorem pochmurne. Wiatr panował południowo-zachodni mocny przed południem, po południu mierny. Średnia temperatura dnia jest 8 1/2 stop. R. o 3 1/2 stopni wyższa od normalnej, największe ciepło po południu 11, najmniejsze w nocy 6 stopni R. w południe 10 1/2 stop. R. Średnia wysokość barometru jest 743,29 milim. Elektryczność 12 stopni. Na słońcu 2 gromady plam złożone z 5 wielkich i kilku małych plam, nadto jedna plama oddzielnie.

— We wsi i gminie Raciborowice, powiecie Hrubieszowskiem, z niewysłędzonej przyczyny wszczął się dnia 29 Sierpnia r. b. pożar, który zniszczył cztery stodoły, spichrz, szopę i maneż, ubezpieczone na rs. 4,130 i zrządził znaczne straty w krescencji.

— W mieście Wieluniu, dnia 1 Września r. b. z niewysłędzonej przyczyny powstał ogień i zniszczył stodołę ubezpieczoną na rs. 650, a w niej znaczącą ilość zboża, paszy i siana, wartujących rs. 2,465, nadto, dla powstrzymania dalszego szerzenia się ognia, rozebrano sąsiedni dom mieszkalny, ubezpieczony na rs. 300.

— Komitet utworzony w Petersburgu dla rozrządzenia składkami zebraniami na tamesznych pogorzelców i rozdzielania tych składek, zebrał w ogóle od 31-go Maja (v. s.) 906,978 rs. 92 kop. w gotowiznie, a 2,800 rs. w papierach publicznych. Rozdane wsparcie dochodzi do 376,001 rs. 35 kop.

— Z Odessy donoszą, że transporta zboża wyprawiane z wnętrza kraju, ciągle tam nadchodzą. Prawie wszystkie te transporta są zakupowane na wywóz zagranicę. — Dopytywania na targu o wólcę nie ustają.

— W ubiegłym miesiącu Czerwiec nadzwyczajnie upały panowały w Nercyżysku. Gorąco dochodziło na słońcu do 47°. — Susze zrażały takie opadnięcie wody na rzecze Szilka, jakiego jeszcze nigdy nie widziano w tamesznej okolicy. Rzekę tę można było nawet w bród przechodzić, w okolicach miasta.

— Żółwie Astrachañskie. W gubernji Astrachañskiej, między ujściami rzeki Wołgi, znajduje się ogromne mnóstwo żółwiów szerególnego gatunku. Podług badań p. Stolarowa; żółwie te nie należą do żadnego ze znanych gatunków; skorupa ich nie jest ani z materji odgowej ani kostnej, ale z jakiejś zupełnie odmiennej substancji. Mięso tych żółwiów, przez wygotowywanie, daje tłuszcz wybory, którego zbierają zwykle, w miesiącu Wrześniu, z każdej sztuki około 13 funtów. — Wnosząc z ogromnej ilości żółwiów znajdujących się przy ujściach Wołgi, w okolicach Astrachanu, możnaby z łatwością wydobywać tego tłuszczu do 10,000 pudów. Produkcja podobna ważną byłaby pod tym względem, że dala by Kalmukom, przemieszkującym w tamesznych stronach zajęcie, a zarazem i środek do wyżywienia się na rok cały.

— Jak donosi *Wanderer*, Dr. Miklosicz, z powodu licznych prac jakimi jest obarezony, jako profesor filologii słowiańskiej na uniwersytecie wiedeńskim, oraz jako członek rady państwa, autor i skrypta biblioteki dworskiej w Wiedniu, otrzymał, na własne żądanie, uwolnienie od tych ostatnich przy bibliotece dworskiej obowiązków. W ten sposób przy bibliotece pomienionej zakawalał posiada skrypta do języków słowiańskich.

— W okolicach Kunsztatu (na Morawie), kilka gmin postanowiło nie przyjmować inaczce do swych szkół naucejczyli, jak po złożeniu, obok zwykłej wymaganej kwalifikacji, do wodu należenia do towarzystwa istniejącego w Pisku (w Czechach), pod nazwą *Złata knia dieck czechosłowackich*.

— Towarzystwo czeskie *Scabbor* udzieliło już cztery wsparcia pieniężne, mianowicie:

inłodemu zdolnemu autorowi morawskiemu, dotkniętemu chorobą, na podróż do Włoch i pobyt tamże, tudzież inemu autorowi, również niemocą dotkniętemu, oraz wdowie po autorze. Towarzystwo pomienione uchwalilo że nazwiska osób, wsparcia otrzymujących, nie mają być podawane do wiadomości publicznej.

— Znany basista Rokitański, syn znakomitego doktora i profesora wiedeńskiego, zaangażowany został, jak zapewniają, do opery czeskiej w Pradze. W każdym razie, artysta ten spodziewany jest w ciągu tegorocznego sezonu zimowego w Pradze, gdzie wystąpi w nowym teatrze czeskim. Dla tego teatru p. Skuherski, dyrektor orkiestry w Inspruku, pracuje nad nową operą czeską, do której libretto napisał p. Józef Frycz.

— *La Presse scientifique de Deux-Mondes*, podaje szczegóły o niebezpiecznych wyprawach podróżników. Pomimo ogromnych kłopotów i wojny domowej w Stanach Zjednoczonych, rząd waszyngtoński nie przestał zajmować się poszukiwaniami w okolicach bieguna północnego. P. Hale, który dawno udał się w celu odszukania ostatnich towarzyszy Franklina, powrócił cało i zdrowo. Śmiały ten poszukiwacz, nietykło wynalazł nieszczęśliwych, którzy stanowili osadę zabłąkanych statków, ale odkrył także szczątki pięciu czy sześciu matkówek kapitana Frolishera, wziętych przez Eskimosów, jeszcze za czasów królowej Elżbiety, to jest blisko przed trzema wiekami. Drugim ważnym rezultatem tej podróży, jest poznanie ogromnego lodnika, leżącego pomiędzy cieśniną Hudsonską a zatoką Frolishera i niespodziewane odkrycie góry skamieniałości, znajdującej się w tamtych stronach.

Znaczne zapasy guano odkryto na wyspie Newfoundland. Odkrycie to dziwnie zbiegło się z ogłoszeniem o nowej pożytecznej zaciąganej przez rząd peruński, na który jako poręczenie, wystawiono guano znajdujące się na wyspach Chinchos i w wprowadzeniem nowej taryfy celnej w Peru, znaczące podnoszącej cenę tego towaru, tak niezbędne dla rolnictwa. Jest to nauka dla tych, którzy chcą koniecznie monopolizować rzeczy potrzebne dla życia społecznego. Natura, tak stanowczo nieprzyjazna przywilejom, zdawałaby się robić igrazkę, niszcząc samolubne wyrachowania.

— Szkoła przemysłowa dla dziewcząt w Paryżu. W Paryżu w tych dniach miała być otwartą szkoła przemysłowa celem przysposobienia młodych dziewcząt do zajęć handlowych i przemysłowych. Kurs nauki dzieli się na klasy ogólne i specjalne. Klasy specjalne obejmować będą w sobie kursa następujące: handlu, rysunku przemysłowego, pracowni dla rękodziel. Zapłata za naukę wynosić będzie po 8 franków na miesiąc od dziewcząt słuchających kursu ogólnego i jednego z specjalnych, a po 6 fr. za uczęszczanie na sam specjalny.

— Towarzystwo zoologiczne Londyńskie wzbogaciło swe zbiory nader ciekawym zwierzęciem ssącym, Aj-aj zwanem. Jest to pierwszy egzemplarz widziany w Europie. Zwierzę to (*Cheiromys Madagascariensis*) należy do najrzadszych najmniej znanych. Przedstawia ono w swej budowie anomalje godne uwagi. Aj-aj odkryte zostało przez pewnego podróżnika francuzkiego nazwiskiem Samarat, w lasach Madagaskaru, w końcu 18 wieku. Nazwisko swe wzięło ono od wykrywcówkó zdziewienia wydawanych przez krajowców za pierwszym jego ujrzaniem, gdyż nieznał tego gatunku przed pobytem Samarata na wyspie. Dwa egzemplarze tego zwierza przyslane zostały do gabinetu historii naturalnej w ogrodzie botanicznym w Paryżu, i od tego czasu nie miało innych. W r. 1858 Dr. St. Sandwith, który został sekretarzem kolonialnym na wyspie św. Maurycego, dostał jeden egzemplarz żywego zwierza z Madagaskaru, i odczytał ciekawy opis jego zwyczajów na zebraniu stowarzyszenia sztuk i nauk pomienionej kolonii. Samo zwierze także przezto okazano zostało zgromadzeniu. Aj-aj, posiadany dziś przez towarzystwo zoologiczne Londyńskie, nadesłany został przez p. Mellish, z wyspy Maurycego. P. Mellish należał do gromadzi, która w roku zeszłym udała się do Króla Radama II dla powinszowania mu wstąpienia na tron Hovasów. Wiedząc, jak

solutną panów, prawidłami moralności, udoskonalać się w miarę szerzonego światła.

Z wioski tak uorganizowanej nie wychodził na tłaletwo ani żebrak, ani sierota, znalazł się zawsze chleb dla ubóstwa i opieka przy ogniskach rodzin. Chyba już powszechna klęska pomoru, ognia lub nieurodzaju, zrujnowała zamożność sioła, wtedy trzeba się było uciekać do mitosiernia publicznego. U kmieci, bywało już poczucie potrzeby światła. Budowały się zdawna szkoły przy kościołach parafjalnych; były czasy w których Polska miała szkół takich bardzo wiele, a niejedna z nich, oprócz włościańskich dzieci, edukowała i synów szlacheckich, podnosząc się do wyższego znaczenia, wedle wartości swoich nauczycieli. Nie rzadko zdarzyło się przecież, że kmieć pojedynczy, lub kilku stowarzyszonych, swoim kosztem utrzymywali nauczyciela, tak dla swoich dzieci, jak i dla przychodnich z osad uboższych gromady.

O upadku włościan w Polsce dawno mówiono i pisano wiele; wszakże już Jan Kazimierz z senatorami, ofiarując Boga-Rodzicy koronę polską, słubowali poprawę losu kmiećcego, przez zniesienie uciskającego ich poddaństwa. Wszelako był rysunek budowy społeczności wioskowej, zebrałem ja jeszcze z żywego wzoru, jaki zapamiętam przed laty trzydziestu, w kilku wioskach mojej rodziny. Cóż się stało z owym porządkiem politycznym i społecznym naszego sioła?

Od czasu zniesienia poddaństwa i wprowadzenia kodeksu Napoleona, datuje się ruina starodawnego sztyku wioskowego. Włościanin, który przestał być przysługim do swojej osady, a więc poddany, stracił wartość w oczach dziedzica. Przestał pan zasiadać i karmić włościanina, który miał prawo każdej niemal chwili opuścić wioskę. Reforma wielka, cywilizatorska, zle została u nas dokonana. Wy-

swobodzono chłopca z poddaństwa, ale pozabawiono go wszelkiego punktu oparcia na świecie, bo pozostawiono dziedzicowi nieograniczonymi panami ziemi. Z tej ziemi mieli oni obowiązki względem państwa, ale nie mieli żadnych względem robocego ludu. Rząd pruski pierwszy, w W. Księstwie Poznańskiem, zaopiekował się włościanami, nosząc pańszczyznę, a wedle zrobionych tabel prestatcyjnych, obliczywszy roboćność i daniny, wszystkie te powinności zamienił na czynsz pieniężny, a osadnika utrzymał na gospodarstwie, ściągając tym sposobem prawa nieograniczone własności dziedziców. Tym sposobem włościanin dostał punkt oparcia, w nowym perjodzie rozwijającego się organizmu społecznego. Wszelako system rządowy zrujnował starodawny sztyk wioskowy, bo sumę gruntów zajmowanych przez osiadłych gospodarzy, podzielił równo pomiędzy wszystkich. Zagrodnik tym sposobem zyskał, kmieć szkodał, a wioska straciła mądre ustępowanie zamożności, tak pożyteczne w organizmie społecznym sioła.

Kiedy zaś nikt w owe czasy nie oglądał się na interes społeczności własnej, zyskując i niesłuchanie wiele, a oceniał tylko działalność i zamiar polityczny pruskiego rządu, nie przyporowano na napad przeciwko idei własności, oskarżano o zamach na społeczną harmonję, przez powasnienie dziedziców z włościanami. Te krzyki daleko rozsiały postrach. Zaraz w powiatach Królestwa, graniczących z W. Księstwem Poznańskiem, jawią się zachody pracowite około ubezpieczenia zagrożonej podobnem niebezpieczeństwem własności dziedziców. Pod pozorem spodziewanych korzyści z wielkiej uprawy, rozpoczyna się spychanie z ról kmieci, półrolników; — jawią się gospodarstwa z fornalkami, ratakami dworskimi, a włościanie na zmniejszonych rolach, odrabiają już tylko różną pańszczy-

znę. Rozumowane gospodarstwo, wymagające uregulowania pół i porządnej rotacji, spowodowało konieczność separacji gruntów folwarcznych, od włościańskich. Przy tej operacji, przepędzono chłopów na najłuchsze grunta, aż w ciągu lat niewielu, po całym szlaku nadgranicznym, zrujnowano sztyk starodawny, znikła tam wszelka zamożność wioskowej rzeszy, znikło uwarstwowanie tej zamożności, całe gromady przeszły na wyrobniczków, komorników i na czeladź dworską.

To barbarzyństwo wandalickie, pomażając chwilowo majątek dziedzica, wydało w przyszłości klęskę same dla narodowej społeczności. Zepchnięta z roli, zmniejszająca się ludność włościańska; wielkie folwarki jałowily się przy braku chętnego i wystarczającego robotnika. Liczne gorzelnie demoralizowały proletariuszów, a propinacja wydzierała i powracała do dworu zarobek dzienny robotnika. Wtedy to zaczyna się cząstkowe sprzedawanie ziemi kolonistom, wtedy zaczyna się handlarstwo wioskowe, a każdy nowonabywca, szukając źródeł do pomnożenia intraty, wyciska resztę soków z ziemi i resztę sił żywotnych z ludu. Sprawozdania statystyczne pokazały nam w tych powiatach znacznie pomnożoną ludność; ale pytajmy jaka to ludność? Mnożą się kolonijści niemieccy, a marnieje rodzące plemię. Dopiero gdy nędza dobiegła ostatniej mety i lud nasz postawił nad przepaścią, wtedy zrozumiano nareszcie niebezpieczeństwo i poczynają się jawić usiłowania około poprawy losu robocego ludu. Zły przykład nie sięgnął w kraj daleko; zostawiono w reszcie kraju włościan na roli, nigdzie atoli nie zachowano starodawnego organizmu włościowej społeczności; wszędy kmieć spłody z roli obszernej, a wszystkie osady, zrównane uposażeniem, zatraciły to konieczne ustępowanie zamożności, stanowiące siłę wioskowego społeczeństwa.

Rozwinięcie ulepszonej administracji, powierając zawiadawstwo interesów gminy urzędom, zapewniając prawodawstwem szafunek sprawidliwości, po rozwinięciu interesów dziedzica i włościan, zastąpić nie mogło starodawnej opieki ludowi. Polowicznie przeprowadzona reforma zniweczyła starodawny porządek architektoniczny w budowie społeczności wioskowej. — a zostawiając dziedzica w prawach własności nieograniczonej, w niczem niezobowiązanej względem włościan, — lud wioskowy postawiła w stórkoch oplakany stanem, aniżeli go stawiło dawne poddaństwo. Włościanin zepchnięty z roli przestawo krotkowidzącego dziedzica, stał się proletariuszem, — nasza polska gmina, będąca nigdyś mocnym gniazdem, niby granitowa sztuka pojedynczą w wielkiej państwowej i społecznej budowie, dzisiaj stała się kruchą gliną, — i znowu trzeba długiej i mozolnej pracy na jej zahartowanie. Widać, że w prawocławstwie reformującym dawne stosunki, a i tamował interes jednej tylko strony, a i ta strona, za mało posiadając światła, nie obliczyła następstw w odległej przyszłości.

Wielka uprawa, która nigdyś chwilowemik korzystać zasiepała wiele umysłów, nawet na oświeceniowym od nas Zachodzie, — dzisiaj straciła znaczenie. Przekonano się doświadczeniem, że drobna uprawa, byleby tylko nierozdrobniona za nadto, wydaje daleko wyższe rezultata. Spodziewać się należy, że i u nas ustali się to przekonanie, a przy rozbijaniu wielkich folwarków, przy dobrze pojętym interesie własnym dziedzica, przy pojawieniu się drobniejszego gospodarstwa, a tym sposobem ułatwi się nabywanie własności ziemskiej dla pracowitej i rządziej ludności, — gmina polska odradzać się pocenie. Wtedy znowu ustępowuje się warstwami zamożności, ustala się drogi przepływania światła, — a starodawną opiekę dziedzica wszechwładnego, zastąpi pra-

wo. Że zaś prawo i czuwanie oddalonej władzy nie mogą od szkód zasłonić obywateli, ani też mnożyć pożytków wedle warunków każdej miejscowości, — w duchu ulepszenia i wedle wzorów doskonalszych od nas społeczeństw — i my z czasem dojdziemy do przekonania, że tylko samorząd gmin zapewni im dział sprawidliwy z ogólnej sumy publicznego dobra, wedle przykładania się tej gminy do pomnażania tego dobra. Starodawna gmina polska, którą budowała potrzeba tajemności, której przewodniczyło jakieś tajemne a wrodzone poczucie własnego dobra, miała w sobie wszystkie warunki samoistnienia. Nie budował jej wielki i doskonały system, ale ją budował geniusz narodowy. Nie mogą powrócić polityczne jej formy, nie może do niej wrócić władza nieograniczona dziedzica, — wszelako starodawna jej budowa, w dobrze pojętym interesie społecznym, znowu stanie się wzorem dla nowego czasu. Gmina, aby polperała państwo, aby zasilila organizm społeczności narodowej, musi odzyskać utraczone warunki samoistnego bytu i złożyć sama w sobie całość społeczną.

J. A. Miniszewski.

upragnionem byłoby dla towarzystwa zoologicznego posiadanie tego zwierza, zajął się poszukiwaniem egzemplarza żywego. Nie udało mu się to podczas bytności w Madagaskarze, ale szczęśliwym był pod tym względem jeden z jego korespondentów, który niedawno nadesłał mu żądane zwierze, znajdujące się obecnie w Regents-Parku. Aj-aj przybył zdrowo do Anglii mimo niewoli i zmiany żywności podczas drogi, a mnóstwo osób ogląda go w ogrodzie Towarzystwa zoologicznego.

W oddziale ekonomiczno-statystycznym *British Association* w Cambridge, p. Henry Fawcett odczytał niedawno raport o możebnych skutkach odkrycia wielkich pokładów złota w Kalifornii i Australii. Przed rokiem 1848 (powiedział prelegent), ilość dobytego złota wynosiła rocznie w przecięciu 6 milionów funt. ster., a w roku pomienionym ogólna ilość złota, przez cały świat posiadana, mogła wynosić 560,000,000 funt. ster. (około 33,000,000,000 zł. pol.). Odtąd Kalifornia i Australia dostarczały w niejednym roku złota za 24 miliony funt. ster., a jeżeli i nadal pomienione dwa kraje dostarczać będą tyleż co dotąd złota, w takim razie w ciągu 35 lat otrzymanem zostanie tego szlachetnego kruszcza tyle, ile go świat cały przed 14 laty posiadał. Pomimo to, dopóki trwać będzie dotychczasowy ogromny wywóz monety na Wschód, wartość złota tak w Australii jak i w całej Europie nie zmniejszy się; lecz jak skoro Indie Wschodnie, a głównie Chiny, zechcą ażeby za ich produktów, Europa płaciła nie monetą, lecz swymi wyrobami, w takim razie złoto w szacunku upadnie. Do tej atoli chwili bardzo jeszcze daleko.

W Madrycie otwartą została 10-go b. m., w salach mienicy królewskiej, wystawa obrazów. Na uroczystości tej znajdowali się infanti Don Francisco de Paula i Don Sebastian. Podług *Epoca*, malarstwo w Hiszpanii zrobiło w ciągu ostatnich dwóch lat wielkie postępy. Z malarzy historycznych odznaczają się: Sanz, Casado, Vera, Palmaroli, Llanos, Alvarez, Castellanos, Manzano, Don Herman Hernandez, Don Dioscoro Pueblo; najlepszym zaś pejzazystą jest Haes.

Times donosi, że nad brzegami rzeki Laplata w Montewideo, handel jedwabiami wzrósł do bardzo wysokiego stopnia z powodu wprowadzenia tam nowego gatunku jedwabników. Przed ośmioma miesiącami przywieziono tam osmdziesiąt sztuk jedwabników, bardzo silnych, zwanych *gusano rectino*, które rozmnożyły się tak znacznie, że teraz już liczą się na tysiące; w ciągu tak krótkiego czasu pięć pokoleń przyszło na świat, a wszystkie jedwabniki są nadzwyczajnej wielkości. Roślina kloszczowina (ricinum), którą się żywią te jedwabniki, a która dokoła rośnie we wschodniej części rzecypopolitej Urugwaj, tak jest sprzyjająca tego gatunku jedwabnikom, iż kokony ich są ściślejsze i ważniejsze niż kokony jedwabników w Chinach lub Europie.

Jak donosi dziennik *Progrès de Lyon*, w zakładach w l'Hormes, odlano niedawno ogromne kowadło ważące przeszło 40,000 kilogramów (około 98,500 fr.) przeznaczone pod młot parowy w kształcie tarczki, w zakładach Rive-de-Gier. Dla przewiezienia go z l'Hormes do tych ostatnich zakładów, trzeba będzie użyć czterdzieści do pięćdziesięciu par

wółów. Odlanie tej ogromnej sztuki wskazuje, dodaje ten dziennik, do jakiego stopnia potęgi doszedł w tamtych stronach przemysł metalurgiczny.

WIADOMOŚCI LITERACKIE.

W tych dniach wyszła w Warszawie nakładem księgarza M. Centnerschwerera, a drukiem I. G. Krokoszyńskiego, mała książeczka, nosząca napis: *Notum Tirocinum ad usum classis primae* (1863). Komuż to dziełko nie jest znane; jakkolwiek może w cokolwiek odmiennej formie, zawsze jednak tak jak w starożytności, znajdują się tu naprzód zadania, następnie krótkie bajeczki (w liczbie 8), potem rozmyślenia (15), następnie króciutkie powiastki (30), a w końcu słowniczek najważniejszych wyrazów. Książeczka ta chociaż nie zaczyna się od tak dobrze przez wszystkich zapamiętanego zdania *Leo generosus*, mile każdemu wzbudzi wspomnienia, a jakkolwiek niewielka jej użyteczność, jeżeli zważyć liczbę poczynających na niej się uczy, bardzo jest rozległa.

W Peszcie zaczęły wychodzić wkrótce czasopismo dla słowaków, poświęcone gospodarstwu wiejskiemu, pod tytułem *Radce domaci*.

Zbioru utworów Kłopoty, wydawanych w Pradze nakładem J. L. Kobra, wyszły zeszyty 18-ty i 19-ty. Pierwszy z nich, obejmujący dokonanie tragedji *Rod Sojanovsky*, oraz komedję w jednym akcie *Kyška*, zakończył dział czwarty tego zbioru. Zeszyt zaś 19-ty, rozpoczynający dział piąty, obejmuje *Bianki*, utworu dramatycznego w pięciu aktach. W następnym zaszycie zamieszczone zostaną utwory dramatyczne: *Pani Hassensteinove* i *Tri hrabata najednou*.

W Londynie wydany został szósty czy siódmy przekład (przez bezimiennego autora) „Hermana i Dorotei” Getego. Tym razem przekład dokonany został białym wierszem czyli jambem bezrymowym. Przekład ten o wiele ustępuje przekładowi hegzametrem, dokonanemu przez Dra Whewella.

Wyszła z druku zeszyt VII *Mittheilungen aus Justus Perthes Geographischer Anstalt über wichtige neue Erforschungen auf dem Gesamtgebiete der Geographie von Dr. A. Petermann*. — Jednym z najbardziej zadziwiających punktów kuli ziemskiej jest *Boto mahana* czyli Gorące Jezioro w Nowej Zelandji, o którym Dr. F. Hochstetter opowiada w niniejszym zeszycie, podając zarazem kolorowaną kartę geologiczną (na skalę 1 : 12,000), którą sam nakreślił. Ogromna ilość wrzącej wody, tryskającej na brzegach tego jeziora i w jego okolicy, a której temperatura wynosi, podług świadectwa podróżnych, do 98 stopni Cel., jest naprawdę godną podziwu. Naokoło jeziora słychać ciągle jak woda się gotuje, a sam grunt jest ciepły. „Pierwszej nocy,” powiada p. Hochstetter, który bawił kilka dni na wysepce tego jeziora, „powstałem przerażony, w chałupie bowiem, na ziemi, na której leżałem, zrobiło się od spodu tak gorąco, że wytrzymać nie mogłem. Zbadałem temperaturę, zrobiłem laską dziurę w miękkiej ziemi i wstawiłem tam termometr, który podniósł się w okamgnieniu do punktu wrzenia, a gdy takowy wyjąłem, wyszła

świsząca para, tak, iż musiałem spiesznie dziurę przydeptać.” Piękne strumyki płynące z jednego ze źródeł, tworzą tyleż naturalnych miejsc do kąpiei, nad które wspaniałych i wygodniejszych nie pozadałaby najwyższokanża zbytkowność. Można wybrać tu sobie kąpiel głębszą lub płytszą, większą lub mniejszą, wyższej lub niższej temperatury, sadzaweczki te bowiem, im bliżej położone są głównego źródła, tem gorętszą mają wodę. Dalej tenże zeszyt obejmuje między innymi: Dra Petermanna, uwagi nad zewnętrznymi środkami specjalnymi twierdząc czworoboku: Weroni, Peschieri, Mantui i Legnano; o cieśninie Gibraltarskiej; o międzyoziemiu Panama; o wyspach Viti czyli Fiji.

P. Edward Seve wydał niedawno w Paryżu i Brukseli trzy tomowe dzieło pod tytułem: *Pólnoc pod względem przemysłowym i handlowym (Le Nord industriel et commercial*; Paris, Guillaumin et Comp., Bruxelles, Lacroix et Comp.). Brukselska izba handlowa w maju 1861 r. poleciła p. Seve odbyć podróż do krajów północnych w celu handlowym i przemysłowym. Szło o otwarcie dróg dla zawiązywania obszerniejszych stosunków handlowych z temi krajami. Polecenie to p. Seve spełnił, jak dowodzi jego dzieło, ze znakomitym talentem. Zwiędził on szczegółowo wszystkie ważniejsze fabryki i przemysłowe zakłady w Danji, Szwecji, Norwegii i Rosji. Wszędzie przekonał się, że wyroby belgijskie mają rzeczywistą wyższość nad miejscowymi i korzystnie się sprzedają. Brak ich na targach północnych, zadowalał negocjantów z którymi p. Seve miał stosunki. Nie rozumieli oni dla czego belgijscy z taką łatwością ustępują miejsca Anglikom, Niemcom, Szwajcarom, kiedy mogliby i mają nieraz nad nimi przewagę. Na sławnym jarmarku w Nizszym Nowogrodzie mianowicie, prawie wszystkie narody były reprezentowane, tylko Belgia nie miała tam żadnego swego wyrobu. P. Seve podaje o tym jarmarku, gdzie zjeżdża się cały świat, bardzo ciekawe objaśnienia. Dzieło jego jest zajmującym dla każdego, dla przemysłowców belgijskich zaś, oszczędzając im długich poszukiwań i badań, ma niezmierną użyteczność.

Pomiędzy świeżo wydanymi książkami w Paryżu, między innymi zwracają uwagę na siebie dwa dzieła: *Malherbe* wydany przez p. Lallanę w wielkim zbiorze księgarńi Hachette, stanowiący prawdziwą rozkosz dla amatorów. Jest to wydanie jakiegoś dotąd nie było, w którym zebrano wszystko co tylko znakomity ten pisarz pozostawił, i dodano pełen nieznanych szczegółów życiorysu, doskonałe noty, spis rzeczy rozumowany, słownik objaśniający i t. d. Drugim dziełem są przepysznie odbite *Newydané Poezje Anny de Rohan-Soubisse* i *Listy Eleonory de Rohan, księżki w Caen, do różnych członków stowarzyszenia tak zwanego wytwornych dam (Poésies inédites de Anne de Rohan-Soubisse et Lettres d'Eleonore de Rohan, abbesse de Caen, à divers membres de la société précieuse)*, przez bezimiennego; jest to ciekawe dziełko i nader ozdobnie wydane.

JURISPRUDENCJA.

Z *Kodeksu Postępowania*. Czy do subrogacji wierzyciela, co do popierania zajęcia na przymusowo wy-

właszenie, potrzebne jest powtórne z jego strony zajęcie?

Art. 721 stanowi: że gdy pierwszy zajmujący nie popiera swego zajęcia, po doniesieniu mu o powtórnym, drugi musi przez prosty akt żądać subrogacji. Art. zaś 722. Może być również żądana w razie znowy, zdrady lub niedbalstwa ze strony popierającego. Wierzyciel hypotecy nie dopełniwszy powtórnego zajęcia, wezwał o dopuszczenie subrogacji tylko obrońcę pierwszego zajmującego i dłużnika—dłużnik zaś utrzymywał, że należało powtórne zajęcie dopełnić.

Za zdaniem, że drugi lub dalszy zajmujący ma prawo żądać subrogacji, przemawiały następujące powody: 1, że do przedsięwzięcia wywłaszczenia, które jest środkiem tak ostrym, zajęcie jest koniecznym, aby dłużnik tem ostrzeżony, miał sposobność do odwrócenia jego skutków.

2, że wyraz „również” w art. 722 K. P. użyty, wiąże ten przepis prawa z poprzedzającym, wedle którego tylko drugiemu zajmującemu możność podstawnienia służy. 3, że art. 725 K. P. po wykreśleniu zajęcia, tylko jednego z późniejszych zajmujących do popierania dalszego wywłaszczenia upoważnia. Lecz Senat zgodnie z wnioskami uznał, że wierzyciel chociażby powtórnego zajęcia nie uskutečnił, może na zasadzie art. 722 K. P. żądać subrogacji, a to z następujących zasad: że stosownie do art. 696 K. P. zajęcie przez jednego z wierzycieli uskuteczniło, staje się niejako własnością wszystkich wierzycieli, skoro bez ich zezwolenia z hypoteki nie może być wykreślone, że powtórne zajęcie tem pewniej nie jest potrzebne, że art. 679 K. C. nie dozwala wpisania go do hypoteki.

Zasada przez Senat przyjęta, polegająca na ścisłaściem tłumaczeniu art. 722 K. P. dąży zawsze do zmniejszenia niepotrzebnych kosztów, które ze szkoda wierzycieli i dłużnika wyczerpują jego majątek, oraz do skrócenia postępowania, już i tak zbyt licznymi formami uciążliwego. 1855 r.

TEATR W WARSZAWIE.

Wielki Teatr. — Dziś w Sobotę, d. 25 Października, drugi raz, trzejdziesiąta w 5-ciu aktach, przerobiona z Schiller'a: *Marja Stuart*, odegrana przez pp. Łapińską, Rakiewiczową, Swietosławską, Trapsze, Chełwickiego, Ostrowskiego, Budurkiewicza, Rożnińską, Prochacką.

Table with 4 columns: Role, Actor, Price, Location. Includes roles like *Loła Igo*, *Loła partowa*, *Loła IIgo*, *Loła IIIgo*, *Loła IVgo*, *Loła Vgo*, *Amfiteatr Igo*, *Amfiteatr IIgo*, *Amfiteatr IIIgo*, *Amfiteatr IVgo*, *Amfiteatr Vgo*.

Jutro, w Niedzielę, Wielki Teatr. — *Modniarki*. W Poniedziałek, Teatr Rozmaitości. — *Pamiętniki szatana*.

*Wkrótce w Teatrze Rozmaitości. — *Przed obiadem i po obiedzie*, pierwszy raz, przysłowie dramatyczne, oryginalnie wierszem przez Jana Chęcińskiego napisane.

Przyjechali do Warszawy. Generał od Kawalerji, hrabia Tolstoj z Moskwy, Generał-Lejtnant Orłow, Pochodny Ataman Półkowi Kozackich, z Plocka, Hassan-Bek-Agalarow, Generał-Major Wojsk Kawkaskich z Petersburga.

Wyjechali z Warszawy. Generał-Major Sabazyński, do Gubernji Moskiewskiej.

W dniu wczorajszym, na targach odbywających się w urzędzie konsumcyjnym miasta Warszawy, płacono za wiadro okowity próby 10 od rs. 1 kop. 94 1/2, do rs. 1 kop. 99, za garniec od kop. 63 1/2 do kop. 65.

KURS GIEŁDY WARSZAWSKIEJ.

Table with 4 columns: Monety, sędano, płacono. Includes items like *Pół-Imperjal Rosyjski*, *Dukaty Holenderskie*, *Oblięgi Skar. za 100 rs.*, *Listy Zast. III-go Okresu*, *Akcje Głównego Towarzystwa Rosyjskiego*, *Oblięgi Wpółki Żeglugi Parowej*, *Akcje Wpółki Żeglugi Parowej*, *Akcje Drogi Żelaznej Warszawsko-Bydgoskiej*, *Akcje Drogi Żel. Warsz.-Wied.*, *Berlin*, *Gdańsk*, *Hamburg*, *Londyn*, *Moskwa*, *Petersburg*, *Paryż*, *Wiedeń*.

Wartość kuponu bieżącego od oblięgi Skarb. kop. 26 2/3 „ „ od Listów Zastawn. III-go Okresu k. 20 1/3

KURSA TELEGRAFICZNE.

Table with 3 columns: zagła, placę. Includes items like *6ta Pożyczka Rosyjska*, *Oblięgi Skarbowe 4%*, *Listy zastawne 4%*, *Bilety Banku Polskiego*, *Wekle na Warszawę*, *Petersburg 3 tygodniowy*, *Londyn 3 miesięczny*, *Faryż 2*, *Hamburg 2*, *Wiedeń 2*, *Zyto na targu*, *na dostawę późniejszą*, *Reanta 3%*, *Akcje kredytu rachomego*.

OBWIESZCZENIA SĄDOWE I ADMINISTRACYJNE.

UWADOMIENIA.

(N. D. 5529) *Bank Polski*. Podaje do publicznej wiadomości, iż w wykonaniu § 8 Instrukcji z dnia 12 (24) Maja 1856 r. przez Radę Administracyjną Królestwa wydanej, przedstawiający sposób postępowania, przy losowaniu Obligacji z Czeskiej w pożyczki 150 milionów, odbędzie się w Banku Polskim w dniu 18 (30) Października r. b., zaczynając od godziny 10 z rana w obecności Komisji Umorzenia Długu Krajowego, Delegowanych od Komisji Rządowej Przychodów i Skarbu, tudzież Domów, Handlowych S. A. Fraenkel i Józefa Epstein, w imieniu do kół kartek z numerami Serji tychże Obligacji, samo zaś losowanie Serji nastąpi w tem samym miejscu dnia 22 Października (3 Listopada) tegoż roku.

(N. D. 5532) *Urząd Loterji w Królestwie Polskiem*. Podaje do wiadomości, iż stosownie do § 4 przepisów i objaśnień Planu 100 Loterji Klasycznej ciągnięcia 4 kl. także Loterji rozporządzonej w d. 23 Paźdź. (4 Listop.) r. b. o godzinie 10 z rana wywiera zarządem wszystkich w rzeszonoj Loterji grających, ażeby z odmianną swych Losów pośpieszali; gdyż wygrana jaka przypadać by na nie mogła, tylko akciecielowi losu z klasy właściwej płaconą będzie.

(N. D. 5540) *Rejent Kancelarji Ziemiańskiej Gubernji Warszawskiej w Warszawie*. Z powodu nastąpienia śmierci dnia 9 Maja 1851 r. Mikolaja Tulibrowskiego współwłaściciela dóbr Roguski w Okręgu Kowalskim położonych, utworzył się spadek, do regulacji którego wyznaczam terminem dzień 18 (30) Kwietnia 1863 r. w Kancelarji hipotecznej w Warszawie.

(N. D. 5528) *Rejent Kancelarji Ziemiańskiej Gubernji Warszawskiej w Warszawie*. Z powodu nastąpienia w dniu 29 Kwietnia r. b. śmierci Karola Gotfrieda Lier, właściciela nieruchomości Warszawskiej Nr. 418, oraz wierzyciela nieruchomości w Warszawie pod Nr. 2901 położonej, a w d. 18 Grudnia 1859 roku nastąpienia, ogłasza się postępowanie spadkowe, do regulowania którego wyznaczył terminem następującym: w dniu 27 (18) Sierpnia 1863 r. w Kancelarji hipotecznej w Warszawie.

(N. D. 5541) *Rejent Kancelarji Ziemiańskiej Gubernji Warszawskiej w Warszawie*. Po śmierci I. Szymona Kazańskiego wierzyciela sumy rs. 1200 i rs. 1200 na dobrach Skarbkowa Wiesi lit A. w okręgu Rawskim, rs. 4500 na dobrach Mokotów część lit A. Okręgu Warszawskiego, rs. 1650 z większej sumy rs. 3150 pochodzącej na dobrach Kraszew Wielki Okręgu

Brzezińskiego; 2. Heleny Cieszkowskiej wierzycielki sumy rs. 24,733 kop. 14 3/4 na dobrach Duchnow, Dziechciniec i Kąpek Okręgu Sienickiego i rs. 8995 kop. 46 1/4 na dobrach Łukowie Okręgu Stanisławowskiego; 3. Księżna Andrzeja Roszkowskiego wierzyciela sumy rs. 1350 rs. 380 kop. 83, i rs. 33 kop. 79, na dobrach Baski Okręgu Stanisławowskiego hipotekowanych, ogłasza tożsacze się postępowanie spadkowe z terminem na dzień 22 Sierpnia (3 Lutego) 1863 r. oznaczającym się, w którym spadkobiercy wierzyciele i legatariusze, zgłoszą się i prawa swoje meliodaw winni pod przekład.

(N. D. 3672) *Pisarz Sądu Pokoju Okręgu Lubartowskiego*. Po Wojciechu Sobalskim, wierzycielu sumy rs. 86 kop. 25 na domie Marjanny Leszczyńskiej pod Nr. 232 w mieście Lubartowie położonym, w dziale IV. pod Nr. 5. ubezpieczonej, utworzył się spadek: wywiera preto interesowanych, ażeby z prawami swymi do tego spadku, dnia 16 (28) Sierpnia 1863 r. przed Pisarzem Sądu w Kancelarji hipotecznej stawił się pod przekład.

(N. D. 5532) *Rząd Gubernialny Warszawski*. Gdy ogłoszona na dzień 14 (14) i 3 (15) Października r. b. licytacja na wydzierżawienie dochodów: a) zyskowego w mieście Kłodawie od sumy rs. 360; a) garncowego czyli wia drowego w temże mieście od sumy rs. 370, do którego to dochodu taryfa obecnie jest podwyższoną dla braku konkurentów nie przyszła do skutku. Rząd Gubernialny podaje do powszechnej wiadomości, iż do odbycia nowej głośniej i plus licytacji w biurze tutejszym od sum wskazywanych nowy termin na d. 5 (17) Listopada r. b. na godzinę 11 z rana oznaczony został.

(N. D. 5532) *Rząd Gubernialny Warszawski*. Podaje do powszechnej wiadomości iż w Magistracie m. Rawy, przed Naczelnikiem Powiatu lub urzędnikiem ze strony jego delegowanym, odbywać się będzie dnia 5 (17) Listopada r. b. o godzinie 11 z rana głośniej i plus licytacja na wydzierżawienie dochodu z zyskowego w mieście Rawie przez ciąg roku 1863, poczynając od sumy rs. 2304 do dzierżawy.

(N. D. 5531) *Rząd Gubernialny Warszawski*. Podaje do powszechnej wiadomości iż w Magistracie m. Rawy, przed Naczelnikiem Powiatu lub urzędnikiem ze strony jego delegowanym, odbywać się będą o godzinie 11 z rana głośniej i plus licytacja dnia 7 (18) Listopada r. b. na wydzierżawienie na rok 1863 dochodu zyskowego w mieście Nieszawie od sumy rs. 1602 garncowej w tymże mieście od sumy rs. 2158 dnia 8 (20) Listopada r. b. zyskowego w mieście Sopotnie

OBWIESZCZENIA HYPOTECZNE.

(N. D. 5289) *Sąd Pokoju Okręgu Piotrkowskiego*. Z powodu żądanej nowej regulacji hypoteki nieruchomości dwóch placów wraz z ogrodami na których stoją stodoły, przy sobie w m. Piotrkowie położonych, Nr. 154 i 155, oznaczonych, graniczących od wschodu z ulicą Krakowską. Przed, od zachodu z nieruchomością Sprinbergów, od północy zaś z ulicą Dziesiątą.

(N. D. 5532) *Rząd Gubernialny Warszawski*. Gdy ogłoszona na dzień 14 (14) i 3 (15) Października r. b. licytacja na wydzierżawienie dochodów: a) zyskowego w mieście Kłodawie od sumy rs. 360; a) garncowego czyli wia drowego w temże mieście od sumy rs. 370, do którego to dochodu taryfa obecnie jest podwyższoną dla braku konkurentów nie przyszła do skutku. Rząd Gubernialny podaje do powszechnej wiadomości, iż do odbycia nowej głośniej i plus licytacji w biurze tutejszym od sum wskazywanych nowy termin na d. 5 (17) Listopada r. b. na godzinę 11 z rana oznaczony został.

(N. D. 5532) *Rząd Gubernialny Warszawski*. Gdy ogłoszona na dzień 14 (14) i 3 (15) Października r. b. licytacja na wydzierżawienie dochodów: a) zyskowego w mieście Kłodawie od sumy rs. 360; a) garncowego czyli wia drowego w temże mieście od sumy rs. 370, do którego to dochodu taryfa obecnie jest podwyższoną dla braku konkurentów nie przyszła do skutku. Rząd Gubernialny podaje do powszechnej wiadomości, iż do odbycia nowej głośniej i plus licytacji w biurze tutejszym od sum wskazywanych nowy termin na d. 5 (17) Listopada r. b. na godzinę 11 z rana oznaczony został.

(N. D. 5532) *Rząd Gubernialny Warszawski*. Gdy ogłoszona na dzień 14 (14) i 3 (15) Października r. b. licytacja na wydzierżawienie dochodów: a) zyskowego w mieście Kłodawie od sumy rs. 360; a) garncowego czyli wia drowego w temże mieście od sumy rs. 370, do którego to dochodu taryfa obecnie jest podwyższoną dla braku konkurentów nie przyszła do skutku. Rząd Gubernialny podaje do powszechnej wiadomości, iż do odbycia nowej głośniej i plus licytacji w biurze tutejszym od sum wskazywanych nowy termin na d. 5 (17) Listopada r. b. na godzinę 11 z rana oznaczony został.

(N. D. 5532) *Rząd Gubernialny Warszawski*. Gdy ogłoszona na dzień 14 (14) i 3 (15) Października r. b. licytacja na wydzierżawienie dochodów: a) zyskowego w mieście Kłodawie od sumy rs. 360; a) garncowego czyli wia drowego w temże mieście od sumy rs. 370, do którego to dochodu taryfa obecnie jest podwyższoną dla braku konkurentów nie przyszła do skutku. Rząd Gubernialny podaje do powszechnej wiadomości, iż do odbycia nowej głośniej i plus licytacji w biurze tutejszym od sum wskazywanych nowy termin na d. 5 (17) Listopada r. b. na godzinę 11 z rana oznaczony został.

(N. D. 5532) *Rząd Gubernialny Warszawski*. Gdy ogłoszona na dzień 14 (14) i 3 (15) Października r. b. licytacja na wydzierżawienie dochodów: a) zyskowego w mieście Kłodawie od sumy rs. 360; a) garncowego czyli wia drowego w temże mieście od sumy rs. 370, do którego to dochodu taryfa obecnie jest podwyższoną dla braku konkurentów nie przyszła do skutku. Rząd Gubernialny podaje do powszechnej wiadomości, iż do odbycia nowej głośniej i plus licytacji w biurze tutejszym od sum wskazywanych nowy termin na d. 5 (17) Listopada r. b. na godzinę 11 z rana oznaczony został.

(N. D. 5532) *Rząd Gubernialny Warszawski*. Gdy ogłoszona na dzień 14 (14) i 3 (15) Października r. b. licytacja na wydzierżawienie dochodów: a) zyskowego w mieście Kłodawie od sumy rs. 360; a) garncowego czyli wia drowego w temże mieście od sumy rs. 370, do którego to dochodu taryfa obecnie jest podwyższoną dla braku konkurentów nie przyszła do skutku. Rząd Gubernialny podaje do powszechnej wiadomości, iż do odbycia nowej głośniej i plus licytacji w biurze tutejszym od sum wskazywanych nowy termin na d. 5 (17) Listopada r. b. na godzinę 11 z rana oznaczony został.

(N. D. 5532) *Rząd Gubernialny Warszawski*. Gdy ogłoszona na dzień 14 (14) i 3 (15) Października r. b. licytacja na wydzierżawienie dochodów: a) zyskowego w mieście Kłodawie od sumy rs. 360; a) garncowego czyli wia drowego w temże mieście od sumy rs. 370, do którego to dochodu taryfa obecnie jest podwyższoną dla braku konkurentów nie przyszła do skutku. Rząd Gubernialny podaje do powszechnej wiadomości, iż do odbycia nowej głośniej i plus licytacji w biurze tutejszym od sum wskazywanych nowy termin na d. 5 (17) Listopada r. b. na godzinę 11 z rana oznaczony został.

(N. D. 5532) *Rząd Gubernialny Warszawski*. Gdy ogłoszona na dzień 14 (14) i 3 (15) Października r. b. licytacja na wydzierżawienie dochodów: a) zyskowego w mieście Kłodawie od sumy rs. 360; a) garncowego czyli wia drowego w temże mieście od sumy rs. 370, do którego to dochodu taryfa obecnie jest podwyższoną dla braku konkurentów nie przyszła do skutku. Rząd Gubernialny podaje do powszechnej wiadomości, iż do odbycia nowej głośniej i plus licytacji w biurze tutejszym od sum wskazywanych nowy termin na d. 5 (17) Listopada r. b. na godzinę 11 z rana oznaczony został.

(N. D. 5532) *Rząd Gubernialny Warszawski*. Gdy ogłoszona na dzień 14 (14) i 3 (15) Października r. b. licytacja na wydzierżawienie dochodów: a) zyskowego w mieście Kłodawie od sumy rs. 360; a) garncowego czyli wia drowego w temże mieście od sumy rs. 370, do którego to dochodu taryfa obecnie jest podwyższoną dla braku konkurentów nie przyszła do skutku. Rząd Gubernialny podaje do powszechnej wiadomości, iż do odbycia nowej głośniej i plus licytacji w biurze tutejszym od sum wskazywanych nowy termin na d. 5 (17) Listopada r. b. na godzinę 11 z rana oznaczony został.

(N. D. 5532) *Rząd Gubernialny Warszawski*. Gdy ogłoszona na dzień 14 (14) i 3 (15) Października r. b. licytacja na wydzierżawienie dochodów: a) zyskowego w mieście Kłodawie od sumy rs. 360; a) garncowego czyli wia drowego w temże mieście od sumy rs. 370, do którego to dochodu taryfa obecnie jest podwyższoną dla braku konkurentów nie przyszła do skutku. Rząd Gubernialny podaje do powszechnej wiadomości, iż do odbycia nowej głośniej i plus licytacji w biurze tutejszym od sum wskazywanych nowy termin na d. 5 (17) Listopada r. b. na godzinę 11 z rana oznaczony został.

OBWIESZCZENIA HYPOTECZNE.

(N. D. 5532) *Rząd Gubernialny Warszawski*. Gdy ogłoszona na dzień 14 (14) i 3 (15) Października r. b. licytacja na wydzierżawienie dochodów: a) zyskowego w mieście Kłodawie od sumy rs. 360; a) garncowego czyli wia drowego w temże mieście od sumy rs. 370, do którego to dochodu taryfa obecnie jest podwyższoną dla braku konkurentów nie przyszła do skutku. Rząd Gubernialny podaje do powszechnej wiadomości, iż do odbycia nowej głośniej i plus licytacji w biurze tutejszym od sum wskazywanych nowy termin na d. 5 (17) Listopada r. b. na godzinę 11 z rana oznaczony został.

(N. D. 5532) *Rząd Gubernialny Warszawski*. Gdy ogłoszona na dzień 14 (14) i 3 (15) Października r. b. licytacja na wydzierżawienie dochodów: a) zyskowego w mieście Kłodawie od sumy rs. 360; a) garncowego czyli wia drowego w temże mieście od sumy rs. 370, do którego to dochodu taryfa obecnie jest podwyższoną dla braku konkurentów nie przyszła do skutku. Rząd Gubernialny podaje do powszechnej wiadomości, iż do odbycia nowej głośniej i plus licytacji w biurze tutejszym od sum wskazywanych nowy termin na d. 5 (17) Listopada r. b. na godzinę 11 z rana oznaczony został.

(N. D. 5532) *Rząd Gubernialny Warszawski*. Gdy ogłoszona na dzień 14 (14) i 3 (15) Października r. b. licytacja na wydzierżawienie dochodów: a) zyskowego w mieście Kłodawie od sumy rs. 360; a) garncowego czyli wia drowego w temże mieście od sumy rs. 370, do którego to dochodu taryfa obecnie jest podwyższoną dla braku konkurentów nie przyszła do skutku. Rząd Gubernialny podaje do powszechnej wiadomości, iż do odbycia nowej głośniej i plus licytacji w biurze tutejszym od sum wskazywanych nowy termin na d. 5 (17) Listopada r. b. na godzinę 11 z rana oznaczony został.

(N. D. 5532) *Rząd Gubernialny Warszawski*. Gdy ogłoszona na dzień 14 (14) i 3 (15) Października r. b. licytacja na wydzierżawienie dochodów: a) zyskowego w mieście Kłodawie od sumy rs. 360; a) garncowego czyli wia drowego w temże mieście od sumy rs. 370, do którego to dochodu taryfa obecnie jest podwyższoną dla braku konkurentów nie przyszła do skutku. Rząd Gubernialny podaje do powszechnej wiadomości, iż do odbycia nowej głośniej i plus licytacji w biurze tutejszym od sum wskazywanych nowy termin na d. 5 (17) Listopada r. b. na godzinę 11 z rana oznaczony został.

(N. D. 5532) *Rząd Gubernialny Warszawski*. Gdy ogłoszona na dzień 14 (14) i 3 (15) Października r. b. licytacja na wydzierżawienie dochodów: a) zyskowego w mieście Kłodawie od sumy rs. 360; a) garncowego czyli wia drowego w temże mieście od sumy rs. 370, do którego to dochodu taryfa obecnie jest podwyższoną dla braku konkurentów nie przyszła do skutku. Rząd Gubernialny podaje do powszechnej wiadomości, iż do odbycia nowej głośniej i plus licytacji w biurze tutejszym od sum wskazywanych nowy termin na d. 5 (17) Listopada r. b. na godzinę 11 z rana oznaczony został.

(N. D. 5532) *Rząd Gubernialny Warszawski*. Gdy ogłoszona na dzień 14 (14) i 3 (15) Października r. b. licytacja na wydzierżawienie dochodów: a) zyskowego w mieście Kłodawie od sumy rs. 360; a) garncowego czyli wia drowego w temże mieście od sumy rs. 370, do którego to dochodu taryfa obecnie jest podwyższoną dla braku konkurentów nie przyszła do skutku. Rząd Gubernialny podaje do powszechnej wiadomości, iż do odbycia nowej głośniej i plus licytacji w biurze tutejszym od sum wskazywanych nowy termin na d. 5 (17) Listopada r. b. na godzinę 11 z rana oznaczony został.

(N. D. 5532) *Rząd Gubernialny Warszawski*. Gdy ogłoszona na dzień 14 (14) i 3 (15) Października r. b. licytacja na wydzierżawienie dochodów: a) zyskowego w mieście Kłodawie od sumy rs. 360; a) garncowego czyli wia drowego w temże mieście od sumy rs. 370, do którego to dochodu taryfa obecnie jest podwyższoną dla braku konkurentów nie przyszła do skutku. Rząd Gubernialny podaje do powszechnej wiadomości, iż do odbycia nowej głośniej i plus licytacji w biurze tutejszym od sum wskazywanych nowy termin na d. 5 (17) Listopada r. b. na godzinę 11 z rana oznaczony został.

(N. D. 5532) *R*

my rs. 23414, sprzedaż odbywać się będzie przed Rejentem Janem Niwińskim.

7. Kędziny, z przyległościami folwark Marjanka-kolonia Kędziny, pustkowa Ołowianka i Wygoda i wsieliskami przyległościami w Ogu Szadkowskim...

8. Stawiszyn, składające się z miasta Stawiszyna, folwarków Długa wieś, Magdalenów, wsiów Wywów, Długa, Kijaczu oraz osady Czerniewice...

9. Szynklowo w części lit. A z wsieliskami przyległościami w Ogu Wiatulskim...

10. Zawadzki, z wsieliskami przyległościami i przyległościami w Ogu Wartkowskim...

11. Władysław, z przyległościami w Ogu Szadkowskim...

12. Władysław, z przyległościami w Ogu Szadkowskim...

13. Władysław, z przyległościami w Ogu Szadkowskim...

14. Władysław, z przyległościami w Ogu Szadkowskim...

15. Władysław, z przyległościami w Ogu Szadkowskim...

16. Władysław, z przyległościami w Ogu Szadkowskim...

Warunki do licytacji, plan i anszlag kosztów są do przeliczenia każdego czasu w biurze rzeczoznawcy Naczelnika Powiatu.

Wzrost do deklaracji. W skutek ogłoszenia z d. 2 (14) Października 1862 r. podaje niniejszą deklarację...

Podaje do publicznej wiadomości że w dniu 16 (28) Listopada r. b. o godzinie 11 przed południem...

W skutek ogłoszenia Naczelnika Powiatu Pultuskiego z dnia 8 (20) Października 1862 r. Nr. 18430...

Podaje do publicznej wiadomości że w dniu 18 (30) Maja 1863 roku.

Podaje do publicznej wiadomości że w dniu 18 (30) Maja 1863 roku.

Podaje do publicznej wiadomości że w dniu 18 (30) Maja 1863 roku.

Podaje do publicznej wiadomości że w dniu 18 (30) Maja 1863 roku.

Podaje do publicznej wiadomości że w dniu 18 (30) Maja 1863 roku.

Podaje do publicznej wiadomości że w dniu 18 (30) Maja 1863 roku.

Podaje do publicznej wiadomości że w dniu 18 (30) Maja 1863 roku.

Warunki do licytacji, plan i anszlag kosztów są do przeliczenia każdego czasu w biurze rzeczoznawcy Naczelnika Powiatu.

Warunki do licytacji, plan i anszlag kosztów są do przeliczenia każdego czasu w biurze rzeczoznawcy Naczelnika Powiatu.

Warunki do licytacji, plan i anszlag kosztów są do przeliczenia każdego czasu w biurze rzeczoznawcy Naczelnika Powiatu.

Warunki do licytacji, plan i anszlag kosztów są do przeliczenia każdego czasu w biurze rzeczoznawcy Naczelnika Powiatu.

Warunki do licytacji, plan i anszlag kosztów są do przeliczenia każdego czasu w biurze rzeczoznawcy Naczelnika Powiatu.

Warunki do licytacji, plan i anszlag kosztów są do przeliczenia każdego czasu w biurze rzeczoznawcy Naczelnika Powiatu.

Warunki do licytacji, plan i anszlag kosztów są do przeliczenia każdego czasu w biurze rzeczoznawcy Naczelnika Powiatu.

Warunki do licytacji, plan i anszlag kosztów są do przeliczenia każdego czasu w biurze rzeczoznawcy Naczelnika Powiatu.

Warunki do licytacji, plan i anszlag kosztów są do przeliczenia każdego czasu w biurze rzeczoznawcy Naczelnika Powiatu.

Warunki do licytacji, plan i anszlag kosztów są do przeliczenia każdego czasu w biurze rzeczoznawcy Naczelnika Powiatu.

Warunki do licytacji, plan i anszlag kosztów są do przeliczenia każdego czasu w biurze rzeczoznawcy Naczelnika Powiatu.

Warunki do licytacji, plan i anszlag kosztów są do przeliczenia każdego czasu w biurze rzeczoznawcy Naczelnika Powiatu.

Warunki do licytacji, plan i anszlag kosztów są do przeliczenia każdego czasu w biurze rzeczoznawcy Naczelnika Powiatu.

Warunki do licytacji, plan i anszlag kosztów są do przeliczenia każdego czasu w biurze rzeczoznawcy Naczelnika Powiatu.

Warunki do licytacji, plan i anszlag kosztów są do przeliczenia każdego czasu w biurze rzeczoznawcy Naczelnika Powiatu.

Warunki do licytacji, plan i anszlag kosztów są do przeliczenia każdego czasu w biurze rzeczoznawcy Naczelnika Powiatu.

Warunki do licytacji, plan i anszlag kosztów są do przeliczenia każdego czasu w biurze rzeczoznawcy Naczelnika Powiatu.

Warunki do licytacji, plan i anszlag kosztów są do przeliczenia każdego czasu w biurze rzeczoznawcy Naczelnika Powiatu.

Warunki do licytacji, plan i anszlag kosztów są do przeliczenia każdego czasu w biurze rzeczoznawcy Naczelnika Powiatu.

Warunki do licytacji, plan i anszlag kosztów są do przeliczenia każdego czasu w biurze rzeczoznawcy Naczelnika Powiatu.

Warunki do licytacji, plan i anszlag kosztów są do przeliczenia każdego czasu w biurze rzeczoznawcy Naczelnika Powiatu.

Warunki do licytacji, plan i anszlag kosztów są do przeliczenia każdego czasu w biurze rzeczoznawcy Naczelnika Powiatu.

Warunki do licytacji, plan i anszlag kosztów są do przeliczenia każdego czasu w biurze rzeczoznawcy Naczelnika Powiatu.

Warunki do licytacji, plan i anszlag kosztów są do przeliczenia każdego czasu w biurze rzeczoznawcy Naczelnika Powiatu.

Warunki do licytacji, plan i anszlag kosztów są do przeliczenia każdego czasu w biurze rzeczoznawcy Naczelnika Powiatu.

Warunki do licytacji, plan i anszlag kosztów są do przeliczenia każdego czasu w biurze rzeczoznawcy Naczelnika Powiatu.

Warunki do licytacji, plan i anszlag kosztów są do przeliczenia każdego czasu w biurze rzeczoznawcy Naczelnika Powiatu.

Warunki do licytacji, plan i anszlag kosztów są do przeliczenia każdego czasu w biurze rzeczoznawcy Naczelnika Powiatu.

Warunki do licytacji, plan i anszlag kosztów są do przeliczenia każdego czasu w biurze rzeczoznawcy Naczelnika Powiatu.

Warunki do licytacji, plan i anszlag kosztów są do przeliczenia każdego czasu w biurze rzeczoznawcy Naczelnika Powiatu.

Warunki do licytacji, plan i anszlag kosztów są do przeliczenia każdego czasu w biurze rzeczoznawcy Naczelnika Powiatu.

Warunki do licytacji, plan i anszlag kosztów są do przeliczenia każdego czasu w biurze rzeczoznawcy Naczelnika Powiatu.

Warunki do licytacji, plan i anszlag kosztów są do przeliczenia każdego czasu w biurze rzeczoznawcy Naczelnika Powiatu.

Warunki do licytacji, plan i anszlag kosztów są do przeliczenia każdego czasu w biurze rzeczoznawcy Naczelnika Powiatu.

Warunki do licytacji, plan i anszlag kosztów są do przeliczenia każdego czasu w biurze rzeczoznawcy Naczelnika Powiatu.

Warunki do licytacji, plan i anszlag kosztów są do przeliczenia każdego czasu w biurze rzeczoznawcy Naczelnika Powiatu.

Warunki do licytacji, plan i anszlag kosztów są do przeliczenia każdego czasu w biurze rzeczoznawcy Naczelnika Powiatu.

Warunki do licytacji, plan i anszlag kosztów są do przeliczenia każdego czasu w biurze rzeczoznawcy Naczelnika Powiatu.

Warunki do licytacji, plan i anszlag kosztów są do przeliczenia każdego czasu w biurze rzeczoznawcy Naczelnika Powiatu.

Warunki do licytacji, plan i anszlag kosztów są do przeliczenia każdego czasu w biurze rzeczoznawcy Naczelnika Powiatu.

Warunki do licytacji, plan i anszlag kosztów są do przeliczenia każdego czasu w biurze rzeczoznawcy Naczelnika Powiatu.

Warunki do licytacji, plan i anszlag kosztów są do przeliczenia każdego czasu w biurze rzeczoznawcy Naczelnika Powiatu.

Warunki do licytacji, plan i anszlag kosztów są do przeliczenia każdego czasu w biurze rzeczoznawcy Naczelnika Powiatu.

Warunki do licytacji, plan i anszlag kosztów są do przeliczenia każdego czasu w biurze rzeczoznawcy Naczelnika Powiatu.